

Nr 31 för november 2020

Kalendarium

12-nov

För Din Säkerhet!
Partille Hv-gård

19-nov

Introduktion för nya
medlemmar Kviberg

5-dec

Soldatprov
Tånga hed

4-6 dec

Military weekend –
inriktning fältkock
Tånga hed

Aktuell information
hittar du på vår
hemsida:

<http://www.forsvarsutbildarna.se/goteborg>

Kontaktuppgifter

Adress

Kvibergs kaserner
Övre kaserngården 4C
Box 131 24,
402 50 Göteborg

telefon

031 43 27 09
070 828 08 52

Redaktör

bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se

Ansvaret för grundutbildning för frivilliga - GU-F och prova på kursen Military weekend, har sedan några år legat ute på regionala förbund. Det pågår nu en process i FöUtb där man flyttar ut ansvar för flera kurser till förbunden, både till regionala förbund men också till rikstäckande förbund. Arbetsnamnet är "regionalisering".

FöUtb Göteborg har fått ansvaret för två "regionaliserade" kurser. Dessa genomfördes på Väddö kursgård i Roslagen. Mer om det längre fram i nyhetsbrevet. Detta innebär mer kursadministration för våra funktionärer. Men det är en utmaning som vi i tagit på oss.

Foto: Forsvarsmakten. Forsvarsutbildarna utbildar sjukvårdare till Hemvärnet

Höstprogram 2020 FöUtb Göteborg

För mer information om FöUtb kursutbud besök vår hemsida:

<https://www.forsvarsutbildarna.se/goteborg/forsvarsutbildarna-goteborg/verksamhet/>

02-sep	Göteborg	För Din Säkerhet!
11-13-sep	Göteborg Flyttad till Halmstad	Utb informatör till intro nya medlemmar FFO (regionaliserad kurs, FöUtb GBG ansvarar)
11-13-sep	Göteborg Flyttad till Halmstad	Fysiskt stridsvärde
11-13-sep	GBG Garn.	Military weekend
19-20-sep	GBG Garn.	Ungdomsweekend
26-27-sep	Väddö	POC kurs (regionaliserad civil kurs, FöUtb GBG ansvarar)
03-04-okt	Väddö	Krisberedskap grunder (regionaliserad civil kurs, FöUtb GBG ansvarar)
07-okt	Lundenhallen	För Din Säkerhet!
05-okt	Chalmers konferens	Försvarsforum (För. GBG Försvar)
25-30-okt	GBG Garn. Flyttad till Lv6 Halmstad	Military camp/ungdomskurs
12-nov	Partille Hv-gård	För Din Säkerhet!
19-nov	Kviberg	Introduktion för nya medlemmar
05-dec	Tånga hed	Soldatprov
4-6-dec	Tånga Hed	Military weekend - förplägnad.
08-dec	Kviberg	För din säkerhet
ESO	GBG Garn.	Ungdomsweekend
Hela året	GBG Garn.	Lokal ungdomsverksamhet enl kap 2:3

För Din Säkerhet! – utveckling

Den 26-27 september samlades 30% av förbundens kontaktpersoner (POC) på Vaddö kursgård för erfarenhetsutbyte samt genomgång av det utbildningsmateriel som finns tillgänglig. Man lämnade förslag på förbättringar som skärper FöUtb utbildning riktad till medborgare i hela landet.

Ansvaret för den regionaliserade kursen stod FöUtb i Göteborg för, där Bertil Garpland, Ulla Reimers och Lennart Bergström bidrog som kurschef, adjutant och instruktör.

Krisberedskap – Grunder, Vaddö

I helgen 3-4 oktober genomfördes kursen Krisberedskap - grunder på Vaddö kursgård. Femton elever fick en genomgång av och utbildning i Sveriges krisberedskap. Uppsala länsstyrelse presenterade sin krisberedskap samt hur man hanterat pandemin.

Ansvaret för den regionaliserade kursen stod Göteborgs Försvarsutbildningsförbund för, där Linda Stensdotter, Gudrun Orava samt Lennart Bergström (kurschef) var instruktörer och Erik Dahlgren adjutant.

Den första oktober har L-G Olsson efterträtt Ulf Hammarlund som regional utbildningsledare i den västra regionen.

L-G kommer att ha sin placering på Kviberg i Göteborg ("gamla Lv6"). Ulf blir nu enbart utbildningschef och kommer att verka från Halmstad, men regelbundet vara på kansliet i Stockholm. Idag har L-G hälsats välkommen av Ulf och delar av FöUtb Göteborgs styrelse i samband med en lunch i den före detta kasernvakten på Lv6, som numera är lunchrestaurang. Som kuriosa kan nämnas att Ulf var på anställningsintervju på Kviberg i maj 2001. I augusti 2001 anställdes Ulf som regional utbildningsledare i den västra regionen.

– Det militära och civila försvaret ska planera för att kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och vårt närområde i minst tre månader, sa försvarsberedningens ordförande Björn von Sydow när Försvarsberedningen lämnade sitt betänkande.

Eget ansvar

Försvarsberedningen menar också att enskilda personer har ett ansvar och föreslår att individen ska ha en beredskap för att klara sin egen försörjning och omsorg under en vecka utan stöd från det offentliga.

Vår utbildning i krisberedskap

Vi har uppdrag av MSB att utbilda allmänheten i hur man klarar minst en vecka utan el, vatten, värme och IT. Vi kallar aktiviteterna "För din säkerhet!"

Vår utbildning innehåller:

- Krisberedskap
- Kriskommunikation – var få bekräftad information
- Överlevnad – med fokus på urban miljö

Under 2019 genomförde vi på FöUtb ca 100 föreläsningar över hela landet. Varav 10 var i Göteborgsområdet.

Vi har också tagit fram en hel del webbaserad information och utbildning. Bland annat har vi filmat vår föreläsning För din säkerhet! Du kan se filmerna genom att: [Följa den här länken.](#)

KUNGL. KRIGSVETENSKAPSAKADEMIEN
The Royal Swedish Academy of War Sciences

Varje statslednings grundläggande uppgift är landets säkerhet på vilken alla andra åtgärder vilar. Foto: Thomas Johansson/TT

Den säkra osäkerheten

Av Hain Rebas

Förunderliga är våra ledande politiker. Ibland hukar de bakom specialisterna, skjuter experterna framför sig, som nu under corona-epidemien, när Folkhälsomyndigheten närmast får företräda statsledningen. Ibland kör de i stället över myndigheten, sakkunskapen. Som i fråga om högskoleprovet, när ministern tycker att hon vet bättre än Universitets- och Högskolerådet och de lärosäten som är vana att genomföra provet. Och ibland gör politikerna både-och, d v s litar först på experterna och kommer överens sinsemellan, för att sedan hoppa av och offentligen ta avstånd igen. Som beträffande den högaktuella försvarsberedningen.

Som vi minns kom inför det ökande internationella hotet alla riksdagens försvarstalespersoner inklusive försvarsministern överens i den av Björn von Sydow ledda beredningen från 2017, om hur Sveriges framtidens försvar skulle se ut och finansieras. Bl a skulle anslagen höjas till 1,5 % av BNP till 2025. Som jämförelse kan nämnas att Estland sedan länge satsat drygt 2 % och snart 2,5 % på försvaret. Efter sedvanligt givande och tagande andades allt till slut frid och fröjd. Man tyckte sig äntligen ha ett brett och genomförbart avtal. Varpå socialdemokraterna plötsligt backar och vägrar att låsa sig vid de redan överenskomna ekonomiska ramarna och allianspartierna vägrar att delta i vidare fulspel. Hursom, nu ska i alla fall frågan upp i riksdagen och partitaktikerna har bråda dagar i tjänsterum och korridorer.

Men är det verkligen så, att det säkerhetspolitiska läget i östersjöområdet och världen alldeles nyligen blivit så mycket bättre, fredligare och säkrare, eftersom socialdemokraterna, mp och möjligen c så drastiskt vill frångå sitt på en tidigare lägesbedömning grundade engagemang? Och har det under tiden dykt upp bedömare med överlägsen auktoritet och sakkunskap, vilka skulle kunna ge stöd åt förminskad satsning på svenskt totalförsvar?

Svaret är nej, vare sig säkrare läge eller lugnande auktoriteter. Snarare tvärtom, i båda fallen.

Östersjöområdets säkerhetspolitiska situation har avgjort förvärrats, bl a genom Putins cementerade presidentposition, hans i en amerikansk (!) tidskrift framförda regionala herraväldesanspråk och hans till tänderna rustade Kaliningradexklavs stormanöver inte långt från Gotland, för första gången med demonstrativt uppvisade landstigningsfartyg. Men vi noterar också rysk militär överflygning över Bornholm, ett förnyat och i vanlig ordning förnekat mordförsök mot en rysk demokratisk ledare, och sist, men inte minst, Lukashenka-Putinregimernas brutala nedmangling av all demokratisk opposition i Belarus. Nobelpristagaren Svetlana Aleksijevitj på plats talar om regimens "terror mot folket". Samtidigt dyker nya ryska politruker upp i Minsks regeringsbyggnader.

Den strategiska situationen tillspetsas av att mot väst, grupperas åter offensiva ryska förband i gamla sovjetiska baser. Som vi och rysk militär väl minns, var ju Warszawa-paktens Vitryssland på sin tid späckat med mot väst riktat attackflyg och pansar. Självfallet har allt detta en stark bäring även på dagens svenska intressen.

Under tiden hävdar försvarsledningen i kraftfulla understatements, att regeringens senaste bud om försvaret skulle innebära "*obalanser* mellan verkansförband och stödfunktioner". Det skulle föra med sig "*operativa risker* i perioden 2021-30". Därtill "*planeringsosäkerhet*". Vi bör notera att försvarsmakten var en de få som stod pall i corona-epidemien. Oavsett vad

Folkhälsomyndigheten och regeringen inte tyckte eller tänkte, började man omedelbart förbereda för det värsta scenariot.

Därtill framhåller två sinsemellan så olika experter som de f d Moskva-ambassadörerna Tomas Bertelman och Sven Hirdman (SvD 2020-07-23) gemensamt, att Sverige "löper en oacceptabel risk om inte försvarsförmågan säkras". De menar, att försvarsberedningens slutbetänkande Värnkraft, den som regeringen nu försöker växla ner i småmynt, utgör "ett minimum för Sveriges säkerhet och försvar. Riksdagen måste tillskjuta de medel som krävs".

Och i dagarna breddade finske säkerhetspolitikern Stefan Forss (SvD 2020-09-10) perspektivet och hävdar med emfas, att "svensk försvarsförmåga är också Finlands sak". Självklart vore svenskt militärt stöd viktigt för Finland, liksom kanske ännu mer tvärtom. Vår förre statsminister Göran Persson myntade en gång uttrycket att "den som är satt i skuld är inte fri". Men precis lika ofri är den, som försatt sig i ett sådant svaghetstillstånd att han inte har fysisk förmåga till motstånd. Denne saknar handlingsfrihet på grund av svaghet och kan därmed lätt bli påtvingad en oberäknelig och brutal grannes vilja och nycker.

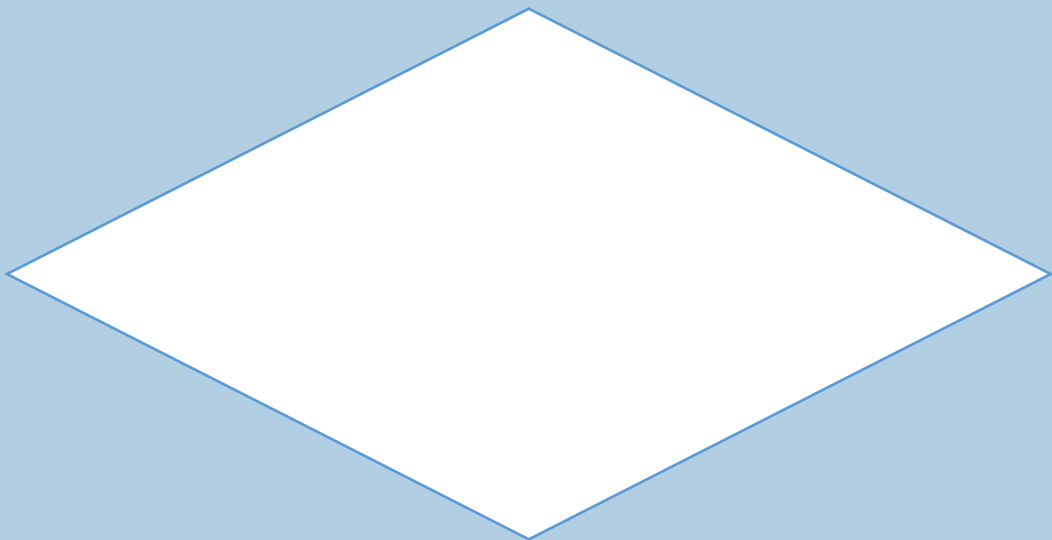

KUNGL KRIGSVETENSKAPSAKADEMIEN
The Royal Swedish Academy of War Sciences

Glädjande nog har Sveriges totalförsvar under senare tid börjat återhämta sig. Ett gott exempel utgör Gotland med den nyligen hastigt genomförda beredskapsinsatsen. Det fortsatt alliansfria Sverige bör rimligen bygga upp sig till en nivå, där man i ett krisläge lugnt kan avvisa vilka som helst propåer från vilken stormakt som helst. Pandemi eller ej, Mordor sover icke.

Verkställan av Värnkrafts långsiktiga förslag skulle ge inte bara kraftig signalverkan utåt, vilket vore nog så viktigt, utan också innebära ett avgörande kliv mot förbättrad stabilitet och förutsägbarhet, inte bara i svenska och finska, utan även i estländska luftrum och farvatten. I stället för att som nu närmast profitera på kollektiv strategisk säkerhet, skulle Sverige med Värnkraft kunna växa till en solid garant för fred och frihet i hela östersjöregionen.

Författaren är professor, reservofficer och tidigare det fria Estlands första försvarsminister.

En karikatyr av ett internet troll. Från Wikipedia

I oktobernumret av nyhetsbrev informerade vi om nättroll och trollfabriker. Här följer ett citat ur statliga utredningen; SOU 2020:56 Desinformation, propaganda och näthat i en digital tid (för att öka läsbarheten har källhänvisningar tagits bort).

”...Statliga aktörer som sprider desinformation och propaganda

Digitaliseringen har också förenklats för främmande makt att dolt agera för att påverka opinioner i andra länder. Flera rapporter visar att Ryssland har bedrivit påverkanskampanjer med avsikt att för-ändra bilden av sitt eget agerande i utlandet t.ex. i samband med konflikten i Georgien, i östra Ukraina och under invasionen av Krim. Ryssland har också agerat för att påverka demokratin och det demokratiska samtalet i andra länder genom att exempelvis använda nyhetsmedier som Russia Today och Sputnik. Den enhet under EU:s utrikestjänst som arbetar med att uppmärksamma desinformation, East StratCom Task Force, noterade över 9 000 fall som kan kopplas till rysk desinformation under åren 2015 till 2020.

Enligt den s.k. Muellerutredningen om rysk inblandning i de amerikanska valen 2016 försökte Ryssland påverka presidentvalet genom bl.a. dataintrång hos myndigheter och

genom att sprida desinformation till medborgare via sociala medier. Informationspåverkan syftade till att understödja Donald Trumps kandidatur och försvaga Hillary Clintons. Liknande försök till valpåverkan har skett i ett flertal andra länder såsom i Tyskland, Frankrike och Storbritannien liksom mot Europaparlamentsvalet 2019. Det sker även påverkansförsök med syftet att ifrågasätta EU:s demokratiska legitimitet.

Vidare ska den ryska staten ha använt sig av s.k. trollfabriker, däribland Internet Research Agency, som engagerat ett hundratal personer för att under falska identiteter delta i diskussioner på sociala medier och skriva och posta inlägg i syfte att påverka opinionen. I samband med det amerikanska presidentvalet 2016 arrangerades t.ex. demonstrationer och påhittade aktionsgrupper bildades. Även om dessa påverkansaktiviteters inverkan på valutgången inte har kunnat bekräftas var de designade för att bidra till att skapa motsättningar i samhället och försvaga förtroendet för demokratins institutioner.

Den kinesiska regimen har också aktivt verkat för att påverka opinionen om Kina i utlandet genom att t.ex. falska konton skickar inlägg som hyllar den kinesiska staten och det kinesiska kommunistpartiet (Roberts 2017). Även den amerikanska presidentadministrationen har spridit vilseledande nyheter som riktats mot en opinion i Europa, genom att bl.a. ge sitt stöd till alternativa medier såsom Breitbart News...”

[Länk till hela utredningen](#)

Foto: Försvarsmakten

Utdrag ur PM:et "Nio frågor och svar om totalförsvaret"

Sammanfattning

Samhällets förmåga att hantera kriser i fred ger även en grundläggande förmåga att hantera statsunderstödda handlingar och krig. Försvaret är beroende av ett robust samhälle för att vid höjd beredskap och ytterst vid krig kunna effektuera en militär förmåga. Vidare medför gråzonsproblematiken att den civila krisberedskapen blir en viktig del för samhällets totala försvarsförmåga. Försvarsberedningens utredningar Motståndskraft och Värnkraft anger inriktningen av det fortsatta uppbyggnadsarbetet. Tillsammans med andra utredningar och rapporter angående samhällets säkerhet ger det en samstämmig bild av stora brister inom krisberedskap och totalförsvaret.

Ett modernt totalförsvaret bör bygga på ett helhetsperspektiv där både privata och offentliga aktörer inkluderas och där strategiska samarbeten upprätthålls och intensifieras. Företagen är en väsentlig del av försvarsförmågan, både inom det civila och militära försvaret. Att tidigt involvera näringslivet i fortsatt planering och genomförande, att prioritera införandet av viktiga åtgärder och att börja omgående.

Vad betyder totalförsvaret?

”Totalförsvaret är verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. För att stärka landets försvarsförmåga kan beredskapen höjas. Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som då skall bedrivas.

Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar).”

Definition enligt lagen om totalförsvaret och höjd beredskap (1992:1403).

De myndigheter som har ansvar för att organisera totalförsvaret är Försvarsmakten för det militära försvaret och MBS för det civila försvaret.

Regeringen slår också fast att en stor del av huvudaktörerna inom dessa sektorer är privata företag – och att de därmed har en stor betydelse för beredskapen.

Nio frågor och svar om totalförsvaret.

I tidigare nyhetsbrev har vi redovisat frågor och svar på fråga ett till sex. Vi redovisar nu de sista tre frågorna och svaren i det här nyhetsbrevet.

7. Lagstiftning som påverkar totalförsvaret och förhållandet mellan privat och offentlig sektor?

De lagar som styr totalförsvaret är främst "Lag om totalförsvaret och höjd beredskap", "Förfogandelagen" samt "Lagen om kommuners och Landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap i fredstid" (LEH).

Utöver dessa lagar har Regeringen nyligen instiftat en ny Säkerhetsskyddslag som ska svara mot de förändrade kraven på säkerhetsskyddet, bl.a. avseende utvecklingen på informationsteknikområdet, en ökad internationell samverkan, en ökad sårbarhet i samhällsviktiga funktioner och att säkerhetskänslig verksamhet i allt större omfattning bedrivs i enskild regi.

För vissa sektorer, exempelvis energi- och finanssektorn, finns föreskrifter och lagstiftning om att upprätthålla säkerhet. Vidare har EU-direktivet om säkerhet i nätverk och informationssystem (NIS), resulterat i "Lagen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster". Lagen medför bl.a. att en rad olika kritiska informationsinfrastrukturer ska definieras och åläggas ett mer systematiskt säkerhetsarbete, samt att även kommuner och berörda företag omfattas av obligatorisk IT-incidentrapportering. I övrigt är f.n. enbart statliga myndigheter ålagda IT-incidentrapportering.

8. Hur bygger vi upp kompetens och medvetenhet inom totalförsvaret?

Som beskrivits ovan finns det idag en stor medvetenhet om brister inom totalförsvarsförmågan. Forsvarsberedningens utredningar Motståndskraft och Värnkraft är tydliga beträffande behovet av upprustning av det militära försvaret men pekar på en rätt traditionell förstärkning av de militära styrkorna. Beträffande det civila försvaret är osäkerheten större, man konstaterar att vi inte har kvar det vi hade förut och att förutsättningarna nu ser annorlunda ut.

Som vi uppfattar det försöker man få klarhet i detta genom att tillsätta ytterligare utredningar för att kunna ta beslut om vad som behövs och hur det skall åstadkommas. Risker är att man försöker lösa nya utmaningar med gamla metoder. Vi är övertygade om att ett mer agilt angreppssätt vore mer framgångsrikt. Dvs där resursägarna, näringslivet, i betydligt högre grad involveras i problemställningarna och att man i dialogform succesivt finner lösningar på försörjningsfrågor, samverkan mellan myndigheter och näringsliv samt andra totalförsvarsfrågor.

Övningar är väsentliga för att bygga upp beredskap och kompetens och även för att utveckla sektors- och företagsövergripande samarbete.

8. forts.

Den gamla devisen "att det som inte övas i fred inte heller fungerar i kris/krig" är nu mer relevant än någonsin.

Näringslivet kan här både stötta och hjälpa offentliga aktörer med inte minst övningsverksamhet, men också med annat relevant säkerhetsarbete såsom analyser, planering, genomförande och utvärdering.

En annan uppgift är att höja allmänhetens beredskap och medvetenhet. MBS har i uppdrag att förebygga, informera och utbilda i krisberedskap. Ett steg i detta är den nyutgivna "Om krisen eller kriget kommer" som skickades ut till 4,8 miljoner hushåll i Sverige 2018. Här borde det vara intressant att ta in erfarenheter från företag som t.ex. arbetar med lösningar för sociala medier etc.

Cybersäkerhet är ytterligare ett område där den mänskliga faktorns kompetens och medvetenhet är central. För att samhället ska kunna vara robust och kunna stå emot den ökande sårbarheten för cyberattacker och andra IT-incidenter hotar hela eller delar av vårt samhälle måste medvetenhet höjas. Det kommer också att krävas nya IT-lösningar i dagens digitaliserade totalförsvaret.

9. Hur ska vi samverka om försörjningstrygghet?

Försörjningstryggheten/leveranssäkerhet handlar på kort sikt om tillgång till tjänster, tillgång till reservdelar och förnödenheter samt förmåga till modifieringar och uppgraderingar. Leveranser av statens behov regleras i totalförsvarslagen. Dagens försörjningskedjor är i allra högsta grad globala och spänner över nationsgränser. Aktörerna är många och försörjningskedjorna är komplicerade och inte alltid kompatibla. Det medför att det är svårt att skapa en samlad lägesbild av försörjningsläget.

Näringslivet står för en stor del av både resurser och kompetens inom försörjningstryggheten. Näringslivet och de enskilda företagen är en förutsättning för att höja totalförsvarets operativa förmåga och utgör därmed en samhällsviktig verksamhet. Samverkan om försörjningstrygghet handlar om flera faktorer: dels om analys av försörjningskedjorna för gemensamma lägesbilder, dels om utveckling av kompetens, produkter och tjänster.

Resursförstärkning tar dock tid att genomföra. Sverige behöver därför redan nu skapa ett ekosystem där Försvarsmakten och det civila samhället har de resurser som behövs, även i tider av störningar inom exempelvis handelsmönster eller vid väpnade konflikter i vårt närområde.

Military Camp

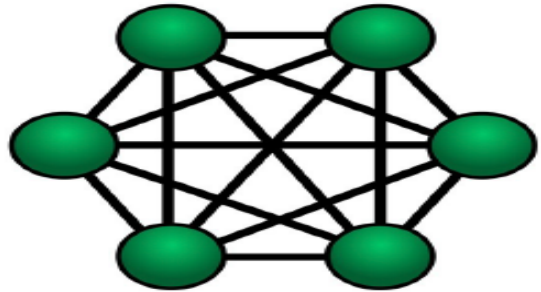
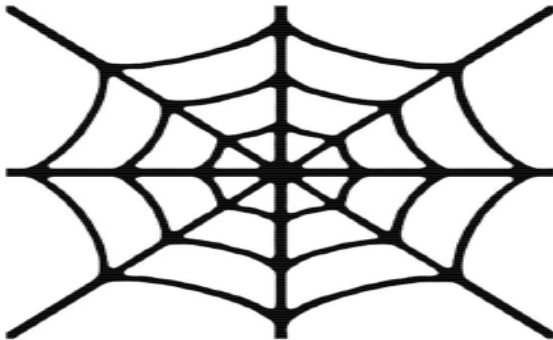
En utmaning för dig i gymnasieåldern.

Under höstlovsveckan får du veta mer om samhällets försvar genom besök vid exempelvis arméförband, marinförband, flygvapenförband, räddningstjänst och polis. Kursen genomförs på tre platser i landet; Lv6 Halmstad (flyttad från Göteborg), Karlskrona och Härnösand.

Läs mer och anmäl dig här:

<https://www.forsvarsutbildarna.se/utbildning/ungdom/military-camp/>

Bildkälla: Wikipedia, Creative Commons, Public Domain

Spindelväv av Freddy Jönsson Hanberg

Jag skrev i en tidigare artikel om stuprör, hängrännor och spindelväv. Sedan dess har en pandemi drabbat världen och vi har sett "spontan spindelväv" uppstå i den offentliga sektorn – bland annat tillsammans med näringslivet - på ett sätt ingen hade kunnat förutse för bara ett år sedan.

Jag uppskattar den svenska förvaltningsmodellen främst på grund av dess nepotism- och korrupsionsmotverkande karaktär men samtidigt är jag inte den förste att påpeka bristerna med att ha ett regeringskansli med tillhörande statliga myndigheter som är organiserat i stuprör.

Internationell managementexpertis har i något decennium nästan unisont fördömt vad man kallar "The Silo Mentality".

Enligt internet business dictionary innebär det:

"A mindset present in some organisations when certain departments or sectors do not wish to share information with others in the same organisation. This type of mentality will reduce the efficiency of the overall operation, reduce morale, and may contribute to the demise of a productive company culture."

Stuprörsmänsmentaliteten, till exempel i Regeringskansliet inklusive respektive departementers myndighetsflora, brukar ofta innebära att man inte är särskilt benägen att lyssna på information från utomstående. Beredningar som avhandlar det egna departementets sakområde skall beredas där och ingen annanstans. Det kan bli ineffektivt, om tempot är högt och tidsfönstren är små vilket det är i kris. Beslut dröjer när nätverken inte är etablerade och väloljade.

Varför är stuprören till nackdel?

Stuprören, de självständiga myndigheterna, ämbetsverken och den geografiska indelningen i län etablerades av Axel Oxenstierna på 1600-talet. Men även han insåg att samverkan var viktig, till exempel genom att ämbetsmännen skulle "till konungens och rikens tjänst räckia hvarandra handen". Vi återkommer ofta till 1634 års regeringsform och departementalreformen 1840 när vi pratar rikets styrelse men vi glömmer ofta bort att i krig så var det kungen och militären som bestämde och den civila förvaltningen fick stå tillbaka. Idag har vi tappat tempoväxlingen från fred till kris och krig. Det beror förstås också på att krig och fred inte längre är en dikotomi. Beslutsgången och förvaltningen skall fungera på samma sätt även i kris enligt många som verkar i den offentliga sektorn. Denna inställning har blivit *de facto* genom den så kallade "likhetsprincipen" som dock är bristfälligt stadfäst i lag och förordning (ej att förväxla med principen att alla är lika inför lagen). Men det kräver att man snabbt kan ställa om till krishantering. Näringslivet har en helt annan tempoväxlingsförmåga, det är mer agilt och har en högre beredskapsnivå. Där utbildas och rekryteras också baserat på hög förändringstakt och förmåga till snabb situationsanpassning. Polisen, Försvarsmakten, räddningstjänst och delar av vården är offentliga aktörer som också tydligt ser det som avgörande framgångsfaktor. Men om det är en nackdel att något är ömtåligt, räcker det med att göra det robust? I boken "Antifragile – things that gain from disorder" konstaterar Nassim Nicholas Taleb att det dessutom bör vara en *fördel* för objektet att vara "mer än robust".

Objektet skall kunna fånga möjligheter, utnyttja kriser och oreda till sin fördel. Det stämmer bra överens med vad Sean McFate konstaterar i boken "The New Rules of War - Victory in the age of durable disorder". Skall vi hantera risker och kriser inklusive krig i framtiden måste vi ha förmågan att använda oordningen och de plötsliga kriserna *till vår fördel*. Något som till exempel de ryska och kinesiska krigsmakterna tydligt strävar efter. Man organiserar sig och övar för opportunist (i den evolutionära betydelsen).

Jag menar att en hög förändringstakt (se tidigare artiklar) leder till konstant oordning och därför räcker det inte att vara robust eftersom robustheten bildar en fast form och endast möter den aktuella krisen. I morgon är det en ny kris och då måste en ny robusthet etableras. Det blir i förlängningen oöverskådligt kostsamt. Det bästa exemplet för svenska krigshistoriker är Karlsborgs fästning som på ritbordet var robust mot de gamla kanonerna men när den stod färdig kunde de nya kanonerna skjuta rakt igenom slutvärnet. Robustheten kan vara ett utgångsläge eller ett startläge för antfragilt och agilt agerande (så kallad *supragilitet*) om den bygger både på redundans och resiliens.

Vissa samhällsviktiga funktioner och totalförsvarsförmågor bör dock byggas utifrån robusthetsprincipen. Pliktsystemet är ett bra exempel (som idag lämnar en del att önska), ett annat är internet backbone inklusive NetNod GIX ett tredje är vatten- och avloppssystem. Idag är dock viktiga samhällsfunktioner inte ens robusta, än mindre antfragila, något som kunde upplevas på nära håll under Corona-krisens inledande månader. Beredskapslager saknades (ej robust) och beslut dröjde och när snabba beslut togs var de dåliga underbyggda vilket exploaterades av främmande makt (ej agilt, ej antfragilt).

Modus operandi i en VUCA-värld bör vara att bygga organisation och system så att de kan *dra nytta av* och *tjäna* på oordning, osäkerhet, kriser, snabba förändringar och förändrade hotbilder och hotaktörer. Frågan är - hur åstadkommer man det? Jag anser att det viktigaste är att etablera "spindelväv".

Att etablera "spindelväv"

Att organisera totalförsvaret geografiskt samt sektorsvis är frestande (jfr ovan ref till Oxenstierna). Det faller sig naturligt och det är sannolikt också rimligt att i huvudsak hålla sig till en sådan organisationsprincip. Sveriges geooperativa indelning är sådan att den kräver att olika organisation och ledning nyttjas i förhållande till den skiftande geografiska karaktären. Ansvars- och närhetsprinciperna har också blivit *de facto*.

Utmaningar uppstår dock när omvärlden inte betar sig så att det passar den sektors- och geografiskt organiserade verksamheten, till exempel:

När kriminaliteten blir internationell och brotten påverkar många fler än de kriminella eller när kriminalitet blir en del av ett pågående (gråzons)angrepp eller terrorism.

När främmande makt använder informations- och underrättelseoperationer i kombination med subversion och sabotage riktad mot flera olika sektorer och nivåer.

När skogsbränder sammanfaller med migrationskris och (grund)vattenbrist – och kanske flera av dem är orsakade, utnyttjade eller påverkade av en antagonist.

När cyberkrigföring, cybersabotage och cyberkriminalitet utförs av samma aktörer men på uppdrag av olika aktörer och med olika mål och syfte.

När köp av företag och infrastruktur görs i antagonistiskt syfte eller när undermåliga varor levereras avsiktligt.

Detta är händelser hämtade från de senaste årens säkerhetspolitiska och juridiska händelseutveckling som visar att det inte räcker med hängrännor mellan stuprören, *det krävs även spindelväv*.

Spindelväv är en mycket bra metafor. Internet ("world wide web") byggdes på en idé om ett redundant nätverk som inte skulle kunna stängas ned av ett angrepp, informationen skulle alltid hitta fram. På senare år har forskare inom olika discipliner studerat så kallade "artificiella neurala nätverk" och det som inom informationsvetenskap kallas "full mesh topology". I ett sådant nätverk är ALLA noder sammankopplade med varandra. Sådana modeller slår forskare med häpnad eftersom de ofta genererar helt oväntade effekter, till exempel ökad kreativitet och effektivitet exponentiellt med ett antal anslutna noder. Modellen kan alltså användas både som lednings- och organisationsmodell och som ett sätt att bygga redundanta el-, tele- och datanätverk.

Informationssäkerhetschefer får ofta hicka av den här typen av system men det finns lösningar på det också, jag hoppas kunna återkomma till det i en kommande artikel. Man bör också härvidlag nämna myndighetssekretessen som ibland utgör ett hinder för spindelväv.

I den svenska förvaltningsvärlden har vi inte riktigt nått så långt men det finns ett antal goda exempel, det mest kända är förmodligen *Nationellt centrum för terrorhotbedömning*, en permanent arbetsgrupp med personal från SÄPO, FRA och MUST. Deras uppgift är att göra strategiska bedömningar av terrorhotet mot Sverige och svenska intressen på kort och lång sikt. Det är myndighetsöverskridande men fortfarande inom en och samma sektor; "Skydd och säkerhet". Det är snarare ett exempel på en "hängränna" mellan Justitie och Fö...

Läs hela artikeln via den här länken:

<https://kkrva.se/spindelvav/>

Författaren är oberoende rådgivare och grundare av Totalförsvarsstiftelsen.

Foto: Gustav Idhammar

FÖR DIN SÄKERHET! NOVEMBER 2020

När katastrofen är ett faktum, det oförutsedda har inträffat eller det som du visste inte fick hända har blivit verklighet! Vad betyder det för dig att hantera en situation när ljuset inte tänds när du slår på strömbrytaren, mobilen är död och internet har slutat fungera?

12 NOVEMBER KL 18:30 – 21:30 PARTILLE HEMVÄRNSGÅRD LEXBYVÄGEN 69 PARTILLE

Vid det här tillfället kan du kostnadsfritt lära dig mer om din egen krisberedskap genom Försvarsutbildarna.

På **För din säkerhet!** får du grundläggande kunskaper om var du hittar information vid kriser, hur du skapar din egen beredskap inför att värme, vatten eller el saknas hemma. Dessutom får du nyttig kunskap om informationssäkerhet och lättare sjukvård i hemmet. Du stärker din förmåga att ta hand om dig själv och dina nära vid kriser i samhället.

Du anmäler dig via den här länken: www.forsvarsutbildarna.se/kris

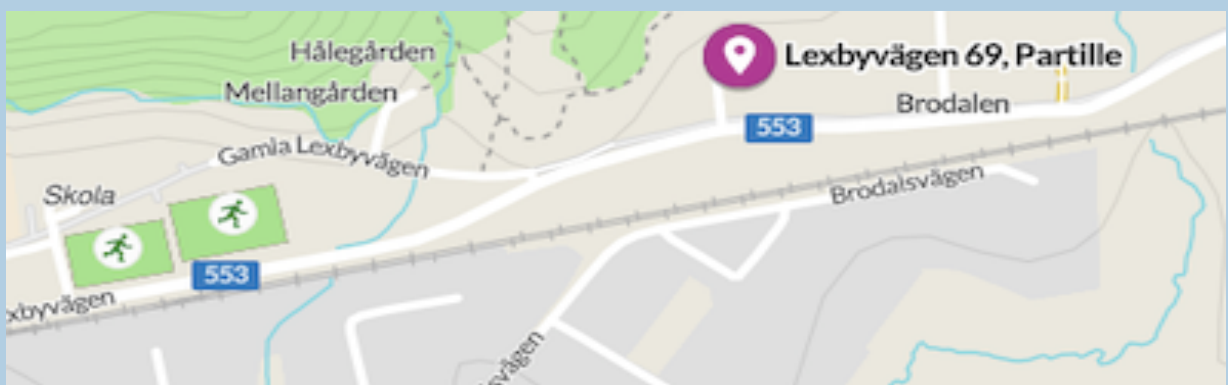
Eventuella frågor besvaras av Bertil Garpland: bertil@garpland.se

För din säkerhet! är kostnadsfritt.

Välkommen!

Göteborgs Försvarsutbildningsförbund

Finansieras av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Chefen FömedC lämnar medlemsinformation foto: Bertil Garpland

INTRODUKTION FÖR NYA MEDLEMMAR

Vi bjuder in till en informationsträff för nya medlemmar. Vi informerar om försvarsutbildarna och vår omfattande verksamhet samt vilka aktiviteter vi kan erbjuda dig.

Datum: 19 nov 2020 kl. 18:30 – 21:30

UNDER KVÄLLEN KOMMER VI ATT LÄMNA INFORMATION OM FÖLJANDE

- Omvärldsläget
- Vilka värden vi försvarar
- Vilken värdegrund vi har
- Totalförsvarets organisation och uppgifter
- Frivilliga försvarsorganisationers uppdrag, roller och organisation
- Totalförsvarets behov av frivilliga försvarsorganisationernas medlemmar
- Vad det innebär att vara frivillig och vilka möjligheter det finns till engagemang

**VÄLKOMNA TILL FÖRBUNDSLOKALEN ÖVRE KASERNGÅRDEN 4 C
KVIBERGS KASERNER. ANMÄLAN VIA MAIL TILL**

BERTIL@GARPLAND.SE